

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 30—
za en mesec . . . " 2-50
za Nemčijo celoletno . . . " 34—
za ostalo inozemstvo . . . " 40—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 28—
za en mesec . . . " 2-30
V upravi prejemam mesečno . . . " 5—

Sobotna izdaja:

Za celo leto K 7—
za Nemčijo celoletno . . . " 9—
za ostalo inozemstvo . . . " 12—

Inserati:

Enostopna petitvra (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat po 30 v
za dva- in večkrat . . . " 25
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:

Enostopna petitvra po 60 v

Izhaja vsak dan izvenredno ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop.

Redna letna priloga vozi red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nestranskost pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Poljaki na novih polih.

Krakovsko zborovanje razbito.

Poljske ljudske stranke so na krakovskem kongresu končno podrele mostove, ki vodijo na pot mnogoletna politike avstrijskih Poljakov. Kakšna je bila ta politika, vemo vsi. Poljsko kolo, ki je toliko let v železni disciplini združevalo v sebi vse poljske državne poslance, je bilo varna in zanesljiva opora vsake vlade. Za razne poljsko-gališke koristi — ki nikakor niso bile vselej poljske ljudske koristi! — je Poljsko kolo služilo avstrijskim vladam in se odreklo solidarnosti z drugimi slovenskimi narodi in ljudskimi strankami v parlamentu. To smo Jugoslovani britko čutili, a zelo se je maščevalo tudi v vseh avstrijskih notranjih razmerah. Drugače, boljše bi se nam bilo vsem skupaj godilo — tudi poljskemu ljudstvu! —, ako bi bila krepka, sveža parlamentarna večina silila vlade k vsem narodom pravični notranji in dalekovidnejši in pogumnejši gospodarski politiki. Pa to le mimogrede.

Sedanja vojna, ki je tako velepomembna za usodo celokupnega poljskega naroda, je ločila poljske politične duhove. 16. avgusta 1914, so se še vsi poljski poslanci soglasno izrekli za vojno z Rusijo, tudi koncem Stürgkhove vlade, ko so se združile vse poljske stranke, so bili Poljaki še edini, in sicer edini v smislu stare poljske politike. Toda razni z vojno zvezani dogodki v Galiciji in zasedenih ozemljih Ruske Poljske so tako neodoljivo vplivali na poljske ljudske politike, da Clam-Martiničeva vlada ni več našla tiste zanesljive opore, na kateri se je tako varno čutila vsaka vlada: Poljsko kolo se je majalo v svojih temeljih in vihar, ki ga je majal, je bil vladi nasproten. Po padcu Clam-Martiniča je postalo jasno, da se obračajo Poljaki v novo smer, vendar so avstrijski Nemci upali, da le še zmagajo konservativci in potegnejo večino za seboj. S tem so se gotovo tolažili tudi poljski konservativci, kajti še 28. maja t. l. so na zborovanju poljskega deželnozborskega kola v Krakovu z vsemi drugimi glasovali za to, da naj se Tetmajerjeva resolucija z dne 16. maja predloži plenarnemu zboru poljskih državnih in deželnih poslancev s priporočilom, da jo sprejme. Dotična Tetmajerjeva resolucija se je glasila tako-le: »Poljski deželnozborski klub ustanavlja, da stremi poljski narod edino in samo za tem, da zopet doseže neodvisno, svobodno Poljsko, ki ima dohod od morja, ter se izjavlja s tem stremeljenjem solidarnim. Poljsko kolo ustanavlja nadalje mednarodni značaj tega vprašanja ter ga smatra za jamstvo trajnega miru. Poljsko kolo upa, da bo avstrijski cesar, ki nam je naklonjen, vzel to stvar v roke. Upostava poljske države s pomočjo Avstrije mu bo zagotovila naravnega in zanesljivega zaveznika.« Konservativci so bili glasovali za gornji predlog, ker se zaenkrat niso hoteli postavljati v nasprotje z mnenjem celokupnega poljskega naroda in so upali, da bo ta izjava ostala pač izjava, kakor toliko drugih in da ostale stranke ne bodo izvajale kakih nadaljnjih posledic. Tako je to glasovanje pojasnil zastopnik konservativcev na zboru poljskih poslancev v Krakovu dne 2. t. m., grof Tarnowski sam. Toda Nemci in poljski konservativci so se toploti motili. Poljski ljudski zastopniki se niso dali več vpreči v jarem stare poljske politike in na krakovskem zborovanju so končno pretrgali vse vezi z njo. »Da je do tega prišlo, so pač mnogo pripomogli dogodki v Varšavi.

Kakor znano, so Poljaki ustanavljali legije, ki naj bi tvorile jedro bodoče samostojne poljske armade. Stvar je vodil Vrhovni poljski narodni odbor. Ko se je začel 1. 1917. ustanoviti v Varšavi začasni poljski državni svet, je V. p. n. o. sklenil, da izroči dotlej nabrane čete novoustanovljenemu svetu, sam se pa nato razide. Prvi del tega sklepa se je tudi izvršil, toda ker so se delale ustanovitvi samostojne poljske armade razne ovire ter se stvar ni mogla uresničiti, je V. p. n. o. odlašal z razidom. Nedavno je pa nemška vojaška uprava v Varšavi poslala večino poljskih legijskih čet na avstrijsko fronto, kjer se podreje

avstrijskemu poveljstvu. To je nagnilo začasni poljski državni svet v Varšavi, da je odstopil. Poljske ljudske stranke so pa odpoklicale iz V. p. n. o. svoje zastopnike in se izrekle za to, da naj se V. p. n. o. razide, dočim se konservativci potezajo za to, da naj V. p. n. o. ostane in nudi poljskim legijam potrebno politično oporo.

Tako so stale stvari, ko se je dne 2. septembra t. l. sešel v Krakovu zbor poljskih in državnih poslancev.

Na zboru je bilo navzočih nad sto poslancev in štirje člani gosposke zbornice, razen tega nekaj članov bivšega začasnega državnega poljskega sveta v Varšavi.

Načelnik Lazarski je otvoril zborovanje z izjavo, da je na dnevnem redu samo ena točka: likvidacija V. p. n. o. Takoj nato je vstal posl. Witos ter v imenu ljudske stranke, vsepoljske stranke in medstrankarske zveze stavil naslednji predlog:

Ker Vrhovni narodni odbor, ki bi moral biti glasom sklepa z dne 16. avgusta leta 1914 sestavljen iz zastopnikov vseh političnih strank, ne more dalje obstajati, ker mu cela vrsta strank nič več ne pripada in tudi v bodoče noče pripadati, naroča deželni klub predsedstvu Poljskega kluba, da ustanovi likvidacijski odbor za odbove stvari. Deželni klub preide h glasovanju o tem predlogu brez debate. Glasovanje naj se vrši po imenih. Razen tega je predlagal Witos, da se člani gosposke zbornice, ki niso poslanci, glasovanja ne smejo udeležiti.

Vnela se je vroča formalna razprava, v kateri so se izrekli proti glasovanju gosposko zborničnih članov poslanci Dembski, Glombinski, Stapinski, Sliwinski, Daszynski, Moraczewski, Ptasi in Okon. Vmes so se slišali razburjeni klici proti konservativcem, katere so tudi posamezni govorniki ostro napadali. Ko se je polegel hrup, so se začeli čitati razni predlogi, končno pa je grof Zdzisław Tarnowski prebral izjavo konservativcev, v kateri se izrekajo za nadaljnji obstoj Vrhovnega narodnega odbora, za novembarsko izjavo obeh cesarjev o samostojni Poljski in za »državo vzdržujočo« politiko v Avstriji.

Ta izjava je že med čitanjem vzbudila vihar ogorčenja. Socialni demokratje, pristali ljudske in vsepoljske stranke so planili s sedežev proti konservativcem in jim klicali: »Denucijanti!« Poslanec Dobrza: »Ne smemo vas niti poslušati. Živio vislice za svobodo!« Posl. Dembski je ponavljal besede stare kmetke pesmi: »Cast vami, slahčići!«

Ko je grof Tarnowski prebral izjavo do konca in se je hrup polegel, je povzel besedo poslanec Witos in rekel, da izjava grofa Tarnowskega ne izvirja iz srca naroda. Vemo, je rekel, kdo je to izjavo narekoval. Konservativci vodijo zgolj sebično politiko. To so nočne sove, ki skušajo le razdirati, namesto da bi gradili. Sedaj, po izjavi grofa Tarnowskega, izključuje ljudska stranka vsak kompromis s konservativci. Witos je zaključil: »Ne poznamo vas! Drugje vam bomo dali odgovor! Z mrličmi ne govorimo!«

Nato je izjavil poslanec Glombinski v imenu narodnih demokratov, da njegova stranka ne dopušča nobenega dvoma nad sklepi 28. maja in smatra Vrhovni narodni odbor kot neobstoječ, ker so izstopili iz njega zastopniki vseh drugih strank.

Nato so člani ljudske stranke, socialni demokrati, narodni demokrati in pristali poljske narodne zveze zapustili zborovalno dvorano in tako povzročili nesklepčnost.

K popoldanski seji so prišli polnoštevilno le konservativci in demokrati. Nasprotniki so podali nekaj izjav proti V. p. n. o., nakar je poslanec Daszynski predlagal v imenu soc. demokratov, naj se seja zaključi in se pokore volji ogromne večine poljskega kluba. Poslanec Jahl je izjavil v imenu demokratov, da stoji tudi njegova stranka na temelju sklepa z dne 28. maja, da pa obžaluje, da so se z odstranitvijo večine onemogočila nadaljna posvetovanja. V imenu avtonomistov in centurama je izjavil grof Lubomirski, da ti stranki ne vidita v aktu z dne 5. novembra in v sklepu z dne

28. maja nobenega nasprotja ter ugovarjajo, da bi nasprotna stranke predstavljale večino naroda. Nato se je seja zaključila.

Za ustanovitev poljske vlade

se bo bojda izrekel glavni odsek nemškega državnega zbora; tako upa dopisnik lista »Dziennik Narodowy« v Piotrkovu.

Šolstvo na Poljskem

namerava vojaška uprava v kratkem izročiti v poljske roke, tako poroča »Dziennik Narodowy«. Vprašanje nemških šol bodo tako rešili, da ostanejo za čas vojne pod okupacijsko oblastjo.

Hindenburg v Rigi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. Uradno:

Rusi in Rumuni so zopet, ne da bi uspeli, napadli severozahodno od Focsani in južno od Očne.

Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Po skrbni pripravi so prekorčili nemške divizije jutraj i. septembra Dvino na obeh straneh Uexküllu. Prestop pehote čez reko je uveljavilo močno obstreljevanje topov in min; po kratkem boju so se na severnem bregu reke pešci ustalili. Krepko so vrgli Ruse, kjer so se ustavljali. Pokreti naših čet se nadaljujejo in izvajajo po načrtu. Pod pritiskom našega prodiranja popušta sovražnik svoja postojanke na zahodnem bregu Dvine. Naše divizije napredujejo tudi tam v bojih z ruskimi zadnjimi oddelki. Gosta krčela vseh vrst hite prenačeno po cestah, ki vodijo iz Rige proti severu; goreči kraji in selišča kažejo pot, po kateri se umika zahodno krilo ruske dvanaajste armade.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Oživeli so boji v rečnih dolinah severovzhodnih stranj gozdnih Karpatov. Več rumunskih nočnih napadov se je izjalovilo južno od doline Trotusa na D. Cosna in pri Crozesti.

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.

Naši polki so odbili v gorah med dolinama Suzita in Putna s protinapadom močne rusko-rumunske napade. Tam smo ujeli 200 mož in se je zvišalo število ujetnikov na tem bojišču od 28. avgusta na 20 častnikov in 1650 mož, plen pa na 6 topov, 60 strojnih pušk, veliko metalcev min in voz. Rumuni so tudi pri Marasesti brez uspeha napadli.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 3. septembra zvečer. Veliki glavni stan:

Rigo smo vzeli.

× × ×

Hindenburg je zopet presenetil ves svet. Lapidarno kratko, da bi ga gotovo zavidali tudi Spartanci, je sinoči potom Wolffa razglasil: Rigo smo vzeli. Osvojitev Rige je velikega pomena. Mesto je sedež livonjske (livlanske) gubernije, štelu je leta 1912. 400.000 prebivalcev. Za Petrogradom je najvažnejše trgovsko mesto Rusije; industrija je močno razvita. V mestu je bilo poveljstvo XX. ruskega armadnega zbora. V mestu so rimsko katoliški škof, pravoslavni nadškof Rige in Mitave in sedež protestantskega deželnega konzistorija. Riga leži na peščenih ravanih na obeh straneh Dvine, ki je tam široka 800 metrov. Do morja je iz Rige po Dvini še 15 kilometrov. S svojimi stolpi je razgled na Rigo, posebno z morja, zelo krasen. Mesto je ustanovil leta 1201 škof Albert, ki je ustanovil 1202 red bratov meča; red se je združil 1237 z nemskim viteškim redom. Mesto je pristopilo leta 1282. Hanzi. Poljaki so zasedli Rigo 1582. Gustav Adolf je po dolgem obleganju vzel Rigo 15. septembra

1621. Ostala je švedska, dokler jo ni Švedom iztrgal po osem mesečnem obleganju 4. (15.) julija 1710 ruski general Seremetjev. Sovražnike Francoze je videla Riga še l. 1812., l. 1854. je pa blokiral mesto angleški admiral sir Charles Napier.

Osvojitev Rige je velikega pomena tako v moralnem kakor tudi v vojaškem oziru. Riga tvori važno železniško križišče; od tam vodijo važne železnice v Rusijo; pred vsem v Reval in v Petrograd.

Medtem ko se Rumuni in Rusi brez uspeha trudijo, da bi vzeli Mackensenu, kar je pridobil pri Focsani in pri Očni, je pa udarilo najsevernejše nemško krilo proti Rigi. Na tej bojni črti se položaj skoraj dve leti ni čisto nič izpremenil. Ko se je končala ofenziva poleti 1915, je Belova armada, ko je vzela Friderikovo, se napredovala in se ustalila na črti Dvinsk-Dvina. Položaj se na tej črti potem ni izpremenil. Hindenburg je 1. septembra pri Uexküllu prekorčil Dvino in prisilil zahodno krilo ruske armade, da je moralo bežati.

Kmalu si bomo na jasnem, če je šlo Hindenburgu zgolj za to, da vzame Rigo ali pa, če namerava pohod proti Revalu in proti Petrogradu, ki ni nikakor nemogoč; posebno če se pomislimo, da merijo vsi ruski generali v prvi vrsti na Galicijo in na Balkan.

Cesar Viljem ob padcu Rige.

Berlin, 3. septembra. Wolff poroča: Veliki glavni stan: Njegovo Veličanstvo cesar je brzojavil Njenemu Veličanstvu cesarici:

Njenemu Veličanstvu cesarici in kraljici Potsdam.

Vojni maršal princ Leopold Bavarski Mi je pravkar javil, da so vzele naše čete Rigo. Novi mejnik nemške moči in nezmožene volje zmagati. Bog pomagaj dalje!

Viljem I. R.

Dalje je brzojavilo Njegovo Veličanstvo vojnemu maršalu princu Leopoldu Bavarskemu:

Vojnemu maršalu princu Leopoldu Bavarskemu:

Tebi in 8. armadi izražam povodoma zavzetja Rige Mojo in domovine čestitko in zahvalo. Dalekogledno vodstvo in jeklene trdna volja zmagati sta zajamčili lepi uspeh.

Viljem I. R.

Pri Rigi poveljuje general Leščicki.

»Novo Vreme« poroča: General Leščicki, novi vrhovni poveljnik ruske severne bojne črte pri Rigi je izjavil, da so čete, ki jih je prevzel, okužili vojski sovražni agitatorji. Zahteva pomoč, ker mora sicer poveljstvo odkloniti.

Rusko uradno poročilo.

2. septembra. Po krepki pripravi s topovi so prekorčili Nemci 1. septembra pri Uexküllu jugozahodno od Rige most; svoj uspeh so razširili z zasedbo Kupferhamerja.

V smeri Vladimirja Volinskega je sovražnik, ki je obstreljeval našo postojanko z dušljivo-plinastimi granatami, pričel ofenzivo pri Dubilnu. Posrečilo se mu je, da je vdrl v odseku južno od navedene vasi v naše jarke, a ga je naš protinapad zopet vrnil.

Rumunsko pozorišče. Pri Focsani je napadel sovražnik ponoči na 1. septembra rumunske odseke severno in severovzhodno od Iresti. Odbili smo vse napade in ujeli več mož.

Prehod čez Dvino.

Berlin, 3. septembra. (K. u.) Wolff: Med tem, ko generalna ofenziva sporazuma do zdaj ni nič bistvenega pridobila, je posrečeni nemški sunek na vzhodu dokazal, da ni dosegla niti svojega drugega skromnega smotra: vezati nemške sile in razbremeniti Rusijo.

Rusi so že dolgo časa računali, da nameravajo Nemci pri Rigi nastopiti, kar dokazuje tudi okolnost, ker so umaknili svojo postojanko za Ao, dasi so zelo močno zasedli desni breg Dvine, se je težavno podjeje prekoračanja reke v popolnem obsegu posrečilo.

Izpraznitev Petrograda.

Kodanj, 3. septembra. Pariški poročevalec »Politikena« javlja: Petrograda ne izpraznjuje le iz gospodarskih in zdravstvenih razlogov, marveč so merodajni tudi vojaški razlogi. Začasna vlada je sklenila, da petrograjsko posadko izdatno skrči.

Delavski in vojaški svet proti Kornilovu in proti ofenzivi ruske armade. — Kornilov zahteva preosnove.

Berlin, 3. septembra. (K. u.) »Morning Post« poroča: Delavski in vojaški svet v Petrogradu je sklenil, naj se odpokliče Kornilov; z 213 glasov večina so dalje sklenili, naj se vsi vsaka ofenziva ruske armade.

Amsterdam, 3. septembra. (K. u.) »Times« poročajo iz Petrograda: Kornilov je vladno nujno pozval, naj nemudoma izvede preosnove, ki jih je zahteval. Odpravili so stare predprave donskih kozakov in kozakov iz Novočerkaska. »Times« sodijo, da se kozaki ne bodo dobrovoljno uklonili odredbi začasne vlade.

Kornilov zagrožil, da odstopi, če zopet odpravi smrtno kazen.

Kodanj, 3. septembra. Iz Petrograda: General Kornilov je obvestil Kerenskoga, da odstopi, če vlada na pritisk delavskega in vojaškega sveta zopet odpravi smrtno kazen v armadi.

Diktatura petih mož.

Genf, 3. septembra. »Petit Journal« javlja iz Petrograda: Dokler se ne skliče konstituenta, bo vodil usodo Rusije kabinet petih mož; med njimi Kerenski, Čcheidze in Čereteli.

Cerkveni koncil v Moskvi.

Kopenhagen, 1. septembra. V torek se je pričel v Moskvi velik koncil vzhodne cerkve, pri katerem je navzočih razen številnih laikov in duhovnikov tudi 110 škofov. Takega koncila ni bilo v Rusiji že nad 300 let. Pri koncilu je navzočih 283 oseb. Koncil ima nalogo urediti številna kanonska in dogmatska vprašanja ter bo trajal ker je veliko gradiva, nad 4 mesece.

Suhomlinov pred poroto.

Petrograd, 2. septembra. Agentura: Miljukov je izpovedal, da je dobil naravnost uničevalen vtis, ko so v dumi razpravljali o velikem vojaškem programu. Vsi so bili prepričani, da Suhomlinov ne more zagotoviti obrambe Rusije. Gučkov, predsednik tretje dume, je izpovedal, da so se vsa stremjenja, kako bi uredila preskrbo armade, izjalovila na Suhomlinovem odporu. Gučkov je dalje pojasnil, kako je dobival vohun Mjasojedov podatke. Končal je: Rusija je šla na vojsko nepravilno; zakrivil je to Suhomlinov.

Amerika posodi Rusiji 5 milijard.

Genf, 3. septembra. Ameriška vlada je pod vtisom moskovskega posveta izjavila, da posodi Rusiji pet tisoč milijonov dolarjev.

Roosevelt odpotuje v Rusijo.

Bern, 3. septembra. »Temps« javlja iz Petrograda: Wilson namerava podpirati Kerenskoga. Roosevelt bo odpotoval v Rusijo.

Naši protinapadni na italijanskem bojišču.

XI. soška bitka se sicer še ni zaključila, a francoski listi že pišejo, da so pričele naše, avstrijske čete, s protinapadi in da je nadaljni Cadornov uspeh odvisen od okolnosti, če razpolaga Cadorna z zadostnimi rezervami. Na prvotno 70 km dolgi bojni črti se bijejo sedaj pravzaprav le še boji za goro Sv. Gabrijela.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. Uradno: Na gori sv. Gabrijela so včeraj, predno se je zdanilo, podjetja lastnih čet dovedla do živahnih bojov, ki so ugodno izpadli. Popoldne in zvečer so se izjalovili na severnem slemenu gore močni napadi Italijanov.

Tudi vzhodno od Gorice in pri Jamljah sovražni sunki niso uspeli.

Italijanski letalci so metali bombe na več krajev istrske zahodne obali.

Naši pomorski letalci so prepodili sovražno zračno letalno skupino, ki je prodirala proti Trstu, še predno je dosegla stavljeni si smoter.

Načelnik generalnega štaba.

Italijansko uradno poročilo.

2. septembra. Na bojni črti Julijskih planin se včeraj niso posebno bojevali. Odabili smo sovražne protinapade na južnem robu Banjske planote, na severnih strminah (gore Sv. Gabrijela in severozahodno od Tivolija (vzhodno od Gorice)). Naša letala so uspešno obstreljevala sovražne postojanke na drugi strani gore Sv. Gabrijela. Pri Gabrijah, vzhodno od gore Sv. Gabrijela, so mali sovražni topovi večkrat obstreljevali nek sanitetni oddelek, ki so zadel in povzročili izgube. Na Krasu smo izpopolnili 30. in 31. avgusta priborene uspehe z ujetniki in z velikanskim vojnim plenom. Našteli smo dozdaj 14.000 pušk, 9

strojnih pušk, 3 metalce min, veliko množino streliva in vojnega blaga. Nad Bellune smo v zračnem boju sestrelili sovražno letalo. V zgornjem delu doline Zeburu so drzni oddelki naših alpincev sijajno pripelzali 3500 metrov visoko in zopet zasedli prednjo postojanko, katero smo morali 27. m. m. popustiti. Ujeli so celo sovražno posadko.

3. septembra. Na celi bojni črti so predvsem streljali s topovi; močnejše vzhodno od Gorice in na Krasu. V gozdu Breštovica se nam je posrečilo, da smo včeraj v zelo ljutem boju napredovali še bolj proti vzhodu; sovražniku smo nekaj duplin iztrgli. Naš ožen je zadušil beser sovražni poizkus in protinapad. Dne 1. in 2. septembra smo ujeli na julijskem pozorišču 3 častnikov in 339 mož. V dolini Zeburu so zaplenili naši alpinci na točki, ki so jo včeraj vzeli, še en top in tri strojne puške.

Krvavo odbiti napadi Italijanov na Banjski visoki planoti in pri Gorici.

Dunaj, 3. septembra. (K. u.) Vojni tiskovni stan:

Večje borbe tudi včeraj niso bile. Z motilnim ognjem so od časa do časa streljali na postojanke Mrzlega vrha in Krna. Na Banjski visoki planoti so prestale naše poizvedovalne čete srečno več bojov.

Goro Sv. Gabrijela obstreljujejo še vedno podnevi in ponoči s težkimi topovi. Z najtežjimi izgubami za sovražnika smo odbili tam dva sovražna napada. Sovražnik privaja ojačbe, na katere streljamo s topovi.

Pri Gorici poizkuša sovražnik večkrat z napadi, ki jih je pa deloma že zadržal naš ožen, da se niso razvili, ali smo jih pa krvavo odbili.

Na Krasu običajni motilni ožen.

Na koroškem pozorišču zavira slabo vreme boje. Naši topovi so sestrelili Capronijevo letalo, ki se je večkrat prekucnilo, ko je padalo.

Odmor v kraški bitki.

Vojni poročevalci javljajo dne 2. septembra:

Italijanski napad proti severnemu krilu naše kraške fronte se je po vsej priliki zaenkrat končal. Brigade generala Capello svojih navalov na južni del planote in proti pobočjem gore Sv. Gabrijela niso več ponavljale s toliko silo kakor zadnje dneve. V območju gore Sv. Gabrijela je zadostoval že ožen naše artiljerije, da je zadušil nasprotnikove napadalne poizkuse. Bojna moč čet se je očitno izčrpala.

Vsa znamenja kažejo, da je nastopil sedaj za bitko značilni odmor med prvim in drugim delom bitke. Najbrže bo ta odmor topot čim najkrajši. Ali bodo prinesli novi boji nadaljevanje običajne ofenzive proti severnemu krilu ali pa bodo obnovili germadske naskoke prvega ofenzivnega tedna? Ali pa morda italijansko vojno vodstvo v resnici namerava presenečenje, ki ne bo soglašalo z običajnim obrisom soških bitk? To nam razkrijejo najbližji dnevi. Odporna in bojna moč naših čet je sveža in čila!

Vhod v Trst zaprt.

Bern, 2. septembra. (Kor. ur.) »Berner Tagblatt« izjavi: Cadorna se ni niti za korak približal Trstu. Vrata v Trst so zatvorjena, kakor so bila. Cela bojna črta se zdaj po spretnem pokretu razteza skoraj naravnost do morja. Cadorna stoji povsod pred ravno črto. Bijejo se tri četrtine italijanske armade. Tiste čete, ki so napadale, so izgubile polovico mož. Že danes se lahko reče, da se je prva skupna velika ofenziva sporazuma izjalovila.

Poostren avstrijski odpor.

Basel, 3. septembra. »Stampa« javlja iz italijanskega glavnega stana: Odpor Avstrijcev se je poostil. Olajšujejo ga postojanke na vzhodnem robu Banjske visoke planote.

Na jugu.**AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.**

Dunaj, 3. Uradno: Pri Vojuši smo odbili sovražne poizvedovalne oddelke.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. Veliki glavni stan: Z velikimi izgubami za sovražnika so se danes zjutraj zrušili napadi Francozov pri Bratindolu, severozahodno od Bitolja. Srbi so bili iznova na Dobrem polju krvavo poraženi.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Italijansko macedonsko uradno poročilo.

2. septembra. V macedoniji so vdrle naše čete skupno z drugimi oddelki zvezne orienske armade po kratkem obstreljevanju v postojanko točko 1050 (ovinek Črne). Vrnile so se z nekaterimi nemškimi ujetniki.

Boji na zahodu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 3. Veliki glavni stan:

V viharju in v dežju so na flandrijski bojni črti s topovi močno streljali; pri drugih armadah, tudi ob Mozi, so splošno malo streljali. Ob cesti Cambrai-Arras se je izjalovil močan angleški sunek. Pri selišču Hurtebise smo izdatno omejili, kar so pridobili Francozi v borbah za jarke.

Prvi generalni kvartirni mojster:

pl. Ludendorff.

Vojaški centralni svet v Parizu?

»New York Times« poročajo, da nameravajo države entente na Wilsonov nasvet ustanoviti v Parizu vojaški centralni svet, ki bo imel vsa potrebna pooblastila za hitro sklepanje in odločanje v nujnih vojaških vprašanjih. Člani tega centralnega vodstva bodo Lloyd George, Ribot in zastopnik Amerike.

Pomorska bitka ob zahodni obali Jllanda.

Kodanj, 3. septembra. (Kor. ur.) Poročevalec »Politikena« v Ringolbingu poroča, da sta se pomorske bitke udeležila tudi dva podmorska čolna in dve letali. Nemški mornarji javljajo, da so izstrelili Angleži nad 1500 granat. »Politikena« javlja dalje iz Bovbjerga: 16 angleških bojnih ladij med njimi 3 največje vrste, se je peljalo včeraj zjutraj tu mimo. Brodovje se je peljalo naravnost proti zahodu, dve nemški letali sta angleško brodovje zasledovali.

Za mir.**Mirovni pokret Benedikta XV.**

»Temps« poroča, da angleška, francoska in italijanska vlada na noto sv. očeta ne bodo odgovorile in da je angleška vlada, ki je med njimi edina pri Vatikanu zastopana, vzela noto le na znanje. Če bi tudi odgovarjalo to poročilo resnici, se mora le upoštevati, da je Wilson na noto sv. očeta odgovoril in da nudi njegov odgovor temelj nadaljnjim pogajanjem. Sicer pa poroča »Morningpost« iz Newyorka: Wilson je priložil svoji noti naravnost sv. očetu namenjeno lastnoročno pismo, v katerem pravi, da bo sprejel nadaljnje mirovne predloge sv. očeta.

»Neue Züricher Nachrichten« opozarjajo na okolnost, ker se vsi pozitivni Wilsonovi predlogi popolnoma krijejo s predlogi sv. očeta. List na to skrivnostno namiguje, zakaj da Wilson nemško vladarstvo tako sovraži. Storile so se napake, ki pa le Wilsona ne upravičujejo, da obsoja sedanjost vladarstvo v Nemčiji, dasi misli Wilson, da je bil v najplemenitejših svojih stremjenjih razočaran in je prišlo do preloma z Nemčijo.

»Times« poročajo, da dela sv. oče zdaj na neposreden razgovor vseh vojskujočih se držav.

Vpliv note sv. očeta v Italiji in v Franciji.

Curih, 2. septembra. »Züricher Post« javlja iz Milana: Mirovna nota je v Italiji zelo vplivala. Italijanski listi poročajo, da med narodom vre. Socialisti podpirajo mirovni pokret. Renaudel je pisal v pariškem »Humanite«: Naši vojaki se ne vojskujejo za osvojitve v Aziji. Zelo se tisti motijo, ki sodijo, da nota sv. očeta ni vplivala.

Pregajanje pacifistov v Angliji.

Amsterdam, 3. septembra. Angleške oblasti postopajo najbrezobzirnejše proti miroljubnežem. »Morningpost« javlja, da niso zaprli le miroljubneža Morella marveč tudi znanega socialističnega voditelja in pisatelja Keana.

Londonski socialistični posvet.

Lugano, 3. septembra. (Kor. ur.) Italijanski delegati na londonskem socialističnem posvetu poročajo »Avantiju«, da so protestirali, ker se ne izdajo potni listi v Stockholm. O vojnih smotih se niso zednili. Končno so s slabo večino izvolili odbor, ki naj pripravi novi posvet.

Stockholmski posvet zopet odgojen.

Ker vprašanje potnih listov še ni rešeno, se je 9. septembra nameravani stockholmski posvet zopet odgodil.

Razna poročila.**Slovaški otroci na Ogrskem.**

morajo obiskovati večinoma mažarske šole. Dozdaj so se učili vsaj krščanskega nauka v materinščini, a zdaj so celo poučevanje krščanskega nauka v materinščini odpravili.

Pomoč Amerike sporazumu.

Pariz, 2. septembra. »Matin« poroča iz Newyorka: Vlada je naprosila angleško in francosko vlado za instruktorje častnike ameriškim četam.

Japoncem ponujajo Francozi Indokino.

Genf, 3. septembra. Francosko časopisje poroča, da ponuja Francija Japonci

Indokino, Anglija se namerava popolnoma odpovedati svojemu političnemu vplivu na Kitajskem v korist Japonski, če se Japonska udeleži evropske vojske.

Nemiri v Lizboni.

London, 3. septembra. (K. u.) Reuter: javlja 2. t. m. iz Lizbone: Vse poštne in brzojavne urade so mobilizirali in nadaljujejo službo pod vodstvom vojnega ministarstva. Lizbona je bila v nedeljo vojaško osamljena. Položaj postaja zopet normalen.

Dnevne novice.

+ Zvestoba jugoslovanskih vojakov do smrti! V inomošnih »N. F. St.« piše pisateljica dr. Adelhaide Sneller o predavanjih princezinje Croy, ki je obiskala v zadnji zimi po naročilu »Rdečega križa« ujetniške tabore v Rusiji in v Sibiriji. Princezinja je vedla povedati veliko ganljivega in žalostnega o usodi ujetnikov. Schneller priobčuje iz predavanja princezinje sledeči slučaj, kateri zasluži, da ostane v spominu vsakega Avstrijca. »Mislim na kraj Arsamis; v kletki so zaprti jugoslovanski vojaki, ker niso hoteli dezertirati! Rusi namreč zahtevajo od vsakega ujetega avstrijskega Slovana prestop v njihovo armado. Jugoslovani se obnašajo kot junaki. Nekoč je sedelo njih 50 pred neko kuhinjo, kjer so čakali na jed. Ali Rusi jim niso hoteli ničesar dati; dobili bi le, če bi prestopili. Tega pa ti ljudje niso storili. V treh dneh so bili mrtvi. Kaj so najslavnejši primeri patriotizma iz zgodovine vseh stoletij v primeri s tem dejanjem!

+ Slovenci in pangermani. »Ostdeutsche Rundschau« z dne 31. avgusta prinaša članek z naslovom »Slovenci v preteklosti in bodočnosti«. Ker so izvajanja pisatelja »Ostd. R.« zanimiva in njegovo zgodovinsko znanje zelo globoko, priobčujemo nekaj odlomkov. Torej kako smo izgledali mi Slovenci v preteklosti? »Slovenci so«, tako »Ostd. R.«, »večinoma od nekdaj znani kot Vendi ali Vindiši. Ime Slovenec je še mlado, staro ni niti sto let. Stoletja so živeli Vendi z Nemci v največji slogi, prisvojili so si nemško kulturo, a njihov jezik ni bil nič drugega kot nemško narečje. To lepo slogo in ljubezen (pod katero razumemo suženjstvo), so pričeli razdirati voditelji, patrioti, ki so prišli iz Rusije, a v prvi vrsti so klerikalci na najbolj brezvesten način skalili tisočletni mir naroda. Kako je narasla in kam je dovedla ta agitacija, to je pokazal najboljši umor v Sarajevu. To je nedavna preteklost, a kaj naj bodo Slovenci v bodočnosti? Bodočnost Slovencev obstoji v tem, da bodo tvorili most, ki bo vezal srednjo Evropo z Balkanom.« — »Ostd. R.« laže, ko pravi, da je napisal ta članek »Kmečki prijatelj«. Tu se vidijo čisto očitno pangermanski kremlji, ki bi nas tako radi objeli. Pangermani se upirajo naši svobodi in našemu narodnemu jedinstvu, vedo pa naj, da je ves njihov trud — zaman!

+ Nov naslov. Cesar je ustanovil naslov gosposarskega svetnika in sicer za tiste, ki se bodo posebno odlikovali v poljedelstvu.

+ Padel je za domovino v cvetu mladosti Ivan Culeto, 87. pešpolk, doma iz Sevnice na Sp. Štajerskem. Dne 25. avgusta ga je ob priliki našega protinapada zadela sovražna krogla, ravno v glavo, da je bil takoj mrtev. Pokojnik je bil hraber vojak in zvest tovariš, vsem nam drag in ljub. Ohranimo mu trajen spomin. Njegovim rodnikom naše iskreno sožalje! Četovodja Podpečan, desetenik Režek, poddesetenika Krebs in Kovač, infanterista Kamenik in Bozovnjak.

+ Odlikovan je bil z železnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje Martin Potočnik, bivši frančiškanski kuhar v Nazaretu na Štajerskem, sedaj četovodja in načelnik častniške kuhinje.

+ Zopet toča v Belokrajini. Iz Belokrajine nam pišejo: Dne 24. avgusta smo imeli zopet hud naliv in točo, katere je posebno veliko škodo napravila v občini Radovica in Lokvica. Uima je letos posebno na Belokrajino vzela plod. Kuge, vojske in lakote reši nas o Gospod!

+ Papeževa mirovna nota v Dalmaciji — zaplenjena. Iz Zadra poročajo, da je bila v zadnji številki »Hrv. krune« dobesedna prestava papeževe mirovne note — zaplenjena, baje po navodilu iz Dunaja.

+ Šolsko leto 1917/18 se prične v zavodu sv. Stanislava dne 20. septembra. Dan prihoda 20. september.

+ Iz gozdarske politične službe. Z vojnim križcem III. r. za civilne zasluge sta bila odlikovana ing. Andrej Odlasek, c. kr. gozdni nadzorni komisar I. razreda v Postojni in ing. Anton Šivic, c. kr. gozdni nadzorni komisar I. razreda v Ljubljani.

+ Dvornim svetnikom je imenoval cesar državnega poslanca, rednega vseučiliškega profesorja v Crnovicah dr. Konstantina viteza pl. Isopescul-Grecul.

+ Novi avstrijski baroni. »Wiener Zeitung«: Cesar je podelil z odpustom pristojbine avstrijsko baronstvo, komturstvo komanderjema Marije Terezije reda gene-

Naročite „Slovenec“

ralnima polkovnikoma Edvardu pl. Böhm-Ermoliju in Viktorju Danklu, kakor tudi vitezom Marije Terezije reda generalnemu polkovniku Vaclavu Wurm, generalu pehote Ignacu Trollmannu, podmaršalom Petru Hofmannu, Ervinu Zeidlerju in Gvidu Novaku pl. Arieti, generalnemu majorju Otonu Ellison pl. Niedlefi, polkovnikom Edvardu Hospodaru, Jožefu pl. Janecka in Jožefu Lutschoung, podpolkovniku Robertu Prohazka, majorju Emilu Prochaska, linijskemu ladjinemu poročniku Gottfriedu Banfield in črnovojniškemu poročniku Friederiku Tischer.

Spomenik junaškemu branitelju Soče, generalnemu polkovniku Boroeviću postavi »Braća hrv. zmaja« na njegovi rojstni hiši v Mečenčanih. Izdelal ga je hrvatski umetnik profesor Robert Frančes.

Priznanje slovenskemu učitelju. Iz G. Polskave se nam piše: Naš priljubljeni nadučitelj g. Josip Sabati, ki biva že 26 let med nami, je bil za njegovo vzorno delovanje v blagor domovine od cesarja odlikovan z vojnim križem za civilne zasluge III. razreda.

Odlikovanja. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: narednik Josip Jernejčič in rač. podčastnik Anton Erker, oba pri 17. pp.; rač. podčastnik 47. pp. Franc Hojnik. — Odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda je bil na tirolski bojni črti nahajajoči se rač. podčastnik Anton Zorko strelskega polka mariborskega. — Naš rojak umetniški slikar, sedaj na rumunskem bojišču, poročnik v rezervi Franjo Sterle je dobil Najvišje povelje priznanje z meči.

— Poroče. Poročil se je g. Franjo Golob, učitelj v Dol. Pirošici, z gospico Miniko Weinbergerjevo iz Zagorja ob Savi. Bilo srečno! — Poročil se je g. Alojzij Demšar, posestnik in usnarj v Železnikih, z gospico Francico Košmelj, posestnika hčerjo tamkaj. Veliko sreče!

— Zagrebški tramvaj je dobil novega ravnatelja v osebi mestnega nadinženirja Adolfa Košaka, namesto dosedanjega ravnatelja Reicherja, ki gre na slično mesto v Avstrijo.

— Padel je dne 19. avgusta na soški fronti šestostolec Tonček Gregorič iz Ptuj. Bil je v spodnji gimnaziji učenec že padlega profesorja Rabuza. Bil je edini sin matere-vdove.

— G. Hinko Sirovačka iz Zagreba, doslej lastnik kavarne Bauer na Ilici, je kupil hotel »Royal« v Osijeku.

— Napredovanje. G. Josip Drnovšek, štabni narednik gorskega strelskega polka št. 2, je bil pred kratkim povišan v častniškega namestnika.

— 45.000 K ukradenih. V Konjicah je bilo trgovcu Zottlu ukradenih 45.000 kron. Sedaj so aretirali trg. potnika Arturja Konjetica, ker je osumljen, da je ukradel to svoto.

— Prvi sneg. Gore okoli Judenburga je 30. avg. zapadel sneg.

— Iz ruskega ujetništva so se oglasili: Kobal Ciril iz Vipave, Podobnik Ludovik iz Ljubljane, Rustja Franc iz Skrilja pri Ajdovščini, Poniž Rihard iz Ajdovščine, Leices Ivan iz Gorice (Brda), Lichtenegger Ivan iz Vranskega na Štajerskem, Terbižjo Anton in Terbižjo Josip iz Planine pri Vipavi, Mali Jernej iz Tržica na Gorenjskem, Abram Alojzij iz Šmarja na Goriškem in Petejan Ivan iz Podgore pri Gorici. Naslov vseh: Šlisselburg, Petrogradskaja gubernija.

Primorske novice.

Cesarjev dar slovenskima goriškima učenkama. O priliki cesarjevega obiska v Vel. Zabljah na Goriškem sta pozdravile cesarja učenki Verica Bratina in Franica Mihelj. Zato sta sprejeli od cesarja krasen dar s krono.

Veliki časi, mali ljudje. »Polnische Stimmen« izvedo, da je opozorilo namestništvo za Primorsko in Trst dne 31. januarja 1916 s posebnim razglasom vse okrajne oblasti, da je uradni jezik vseh deželnih političnih in policijskih oblasti na Primorskem in notranji službi in v obveščanju z drugimi državnimi oblastmi, uradi in organi le nemški jezik. Predstojniki uradov so osebno odgovorni, da se bo ta ukaz tudi izvrševal. Istočasno se povdarja, da se s to naredbo ne krši pravic (?) v deželi običajnih (?) jezikov.

Gojenci in gojenke goriških učiteljskih, ki so v minulem šolskem letu posečali zaposlovalni tečaj v Ljubljani ter žele na tem zavodu nadaljevati svoje nauke v šolskem letu 1917—18, naj prinese ali vposlijejo po pošti svoje zadnje šolsko izpričevalo vodstvu zaposlovalnega tečaja v Ljubljani (Dunajska cesta 38/II.) in sicer vsaj do sobote, dne 15. t. m.

Ponarejanje krušnih izkaznic v Trstu. Tržaška policija je preko mnogih oseb izsledila končno enega izmed ponarejalcev krušnih izkaznic. Bil je to 34letni litograf Ivan Boenco, uslužben v litografiji Guttman v ulici Cecilija Rittmeyer. Boenco je krivdo v celem obsegu priznal; tri plošče, s katerimi je ponarejal izkaznice, so našli v

tiskarni. Boenco je prodajal izkaznice po 60 vin. komad raznim ženskam iz okolice, le-te so potem kupovale kruh v gotovih prodajalnah po 1—2 K kilogram, nato ga pa prodajale po istrskih vaseh po 3 K kilogram. Boenca in več žensk so zaprli.

Voda je jela pohajati zaradi suše tudi tržaškemu vodovodu in oblast nujno poziva občinstvo naj ne trati vode.

Otroški vrtci v Trstu se otvorijo 17. t. m.

Vojne žrtve. 30. t. m. je bila na domačem pragu, kjer je pila kavo, do smrti zadeta 14letna Santina Fontanot v Pulju. Listi ne poročajo, ali jo je zadel kos bombe ali granate ali šrapnela.

Ljubljanske novice.

Ij Umrli so v Ljubljani: Martin Ribič, sodni sluga v pok., 77 let. — Marija Selan, delavčeva hči, 3 mesece. — Danica Režun, rejenka, 6 tednov. — Trandafir Koszta, častniški sluga. — Ivan Sarsch, bivši pekovski pomočnik, 74 let. — Serafina Učar-Maurer, hči zasebnice, 2 mesece. — Danica Trtnik, hči voznega mojstra, pol leta. — Jernej Trpin, bivši žagar, 41 let. — Andrej Verbič, dninar, 62 let. — Ivan Vičar, lovec. — Ludovik Gasior, hlapec, 18 let. — Marija Rus, zasebnica, 80 let. — Ana Pibernik, dekla, 25 let. — Andrej Erdödy, sin detektiva, 3 ure. — Ladislav Slanc, sluga kreditnega zavoda, 27 let. — Fran Hudorovič, poljski dninar, 52 let. — Filomena Veggian, zasebnica, 80 let.

Ij Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O zadnji izredni seji c. kr. mestnega šolskega sveta, ki se je vršila v petek, dne 24. avgusta 1917, smo prejeli nastopno poročilo: Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Odobri se zapisnik zadnje redne seje, ki se je vršila v petek dne 17. avgusta 1917. Za novo razpisana učna mesta na mestni slovenski in pa na mestni nemški deklški ljudski osemrazrednici v Ljubljani se stavi novo terno-predlogi. Provizorji učiteljski Mariji Ramovševi se pripozna II. provizorna petletnica. Poročili v nadzorovanju šolske deške in šolske deklške osemrazrednice v Ljubljani v šolskem letu 1916 do 17 se vzameta na znanje in se imata predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Občinski svet je tudi letos sklenil naprositi za kredit 4000 K v pokritje izdatkov za nabavo obutvi revni šolski mladini. Potem, ko se odredi še nekaj internih zadev in pojasni nekaj slučajnih vprašanj, zaključijo predsednik sejo.

Ij Sadije na rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo sadije v sredo, dne 5. septembra in četrtek, 6. septembra v Kranjčevi hiši na Poljanski cesti št. 15. Določen je ta-le dnevni red: od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 200, od 9. do 10. ure št. 201 do 400, od 10. do 11. ure št. 401 do 600, od 11. do 12. ure št. 600 do 800. Popoldne od 2. do 3. ure št. 801 do 1000, od 3. do 4. ure št. 1001 do 1200, od 4. do 5. ure št. 1201 do 1400, od 5. do 6. ure št. 1401 do 1600. — V četrtek, dne 6. septembra dopoldne pridejo na vrsto od 8. do 9. ure št. 1601 do 1800, od 9. do 10. ure št. 1801 do 2000, od 10. do 11. ure št. 2001 do konca. Vsaka oseba dobi pol kg. Kilogram stane 60 vin.

Ij Razdelitev mesa na rdeče izkaznice. V sredo dne 5. septembra popoldne bo delila mestna aprovizacija v svojem skladišču v cerkvi sv. Jožefa na rdeče izkaznice goveje meso. Od pol 2. do 2. ure št. 1—200, od 2. do pol 3. ure št. 201—400, od pol 3. do 3. ure št. 401—600, od 3. do pol 4. ure št. 601—800, od pol 4. do 4. ure št. 801 do konca. Rodbinske izkaznice in drobiž prinesite s seboj!

Ij Razdelitev mesa za uradniške skupine. Uradniške skupine prejmejo meso v sredo dne 5. septembra popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Red je naslednji: Od pol 5. do pol 6. ure prva skupina, od pol 6. do 6. ure druga skupina, od 6. do pol 7. ure tretja skupina, in od pol 7. do 7. ure četrta skupina. Drobiž in rodbinske izkaznice prinesite s seboj.

Ij Oddaja krompirja. V sredo dne 5. septembra popoldne od 2. do 5. ure prejmejo krompir tiste stranke, ki ga zadnjič niso prejele in ki dobivajo kruh od tehle pekovi: Trček na Bregu št. 4, Zalar na Starém trgu št. 3, Zabnikar v Zvezdi, Jakin na Dunajski cesti št. 5 in konsum na Kongresnem trgu. Vsaka oseba dobi 3 kg. Kilogram stane 34 vin. Prinesite s seboj rodbinske izkaznice za 122. in 123. teden.

Ij Krušne komisije bodo uradovale v četrtek dne 6. septembra in v petek dne 7. septembra t. l. vsakokrat od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo v četrtek izkaznice za masčobo in milo (žajfo), v petek pa izkaznice za sladkor.

Ij Gg. načelniki krušnih komisij se vabijo, da se udeležijo zanesljivo seje, ki se vrši v sredo ob 11. uri v mestni posvetovalnici.

Ij Gg. hišni gospodarji, ki še niso oddali hišne pole, se vabijo, da iste nemudoma predložijo v mestni posvetovalnici ker sicer stranke dotičnih hiš ne dobe izkaznic.

Ij Nakazilo moka trgovcem. Trgovcem se bode nakazovala moka v sredo dne 5. septembra.

Ij Zopetno oddajanje kovin. Dne 25. junija 1917, št. 271 drž. zakon. ter dne 24. julija 1917, št. 305, drž. zak. sta izšla glede nadaljnega oddajanja raznih kovin v vojne svrhe zopet novi ministrski naredbi, ki natančno določujeta, kaj, kako in po katerih cenah se bodo morale oddajati kovine. Prejemanje za Ljubljano bode poverjeno zopet tvrdki Štefan Nagy na Vodnikovem trgu, Fran Stupica na Marije Terezije cesti, Alojzij Sušnik na Zaloški cesti ter Schneider in Verovšek na Dunajski cesti.

Pozabila je v petek neka ženska na magistratu ročno torbico, za katero naj se zglaši pri predsedstvenemu slugi. Neka druga ženska iz Sp. Šiške je pa pozabila na klopi v II. nadstropju v bivši Galletovi hiši tudi svojo ročno torbico za katero naj se istotako zglaši v dotični pisarni.

Natiranja politika.

Mažari proti obliki dr. Korošca v Zagrebu.

»A Nap« s paznim očesom opazuje dogodke na Hrvaškem. Vsaka najmanjša stvar mu pride prav, da poskuša dokazati, kako je Hrvaška gnezdo veleizdajalskih gibanj. Ječa, vešala, nasilja vsake vrste, to so sredstva, s katerimi misli »A Nap« in sploh Mažari »napraviti red« na Hrvaškem.

Sedaj ga pa je obisk dr. Korošca strašno razburil ter se s sledečimi vrsticami obrača na ogrsko vlado:

»Kje je hrvatski ban, kje zagrebški državni pravdnik, da še ni aretiran jugoslovanski poslanec dr. Korošec, ki na mažarski zemlji (!!!), v Zagrebu organizira upor in napravlja veleizdajalske poskuse proti politični in teritorialni integriteti ogrske države. Ali, ako ti ne znajo izpolnjevati svojih dolžnosti, kje je ogrska vlada, katera ne da aretirati in v verige ukovati gospoda dr. Korošca, tujege (!) državljana. Ako uide veleizdajalec dr. Korošec nazaj v Avstrijo, ga je mažarska vlada izpustila iz svojih rok. Koloman Tisza je dal l. 1876 aretirati Miletiča in ga okovanega v železju pripeljati v Vac, a gospod dr. Korošec ni vreden niti za las manie kakor pa Miletič. Končno: Kaj dela Korošec v Zagrebu? Nič drugega, kakor da hujska Hrvate, da se odtrgajo od krone Sv. Štefana in da kot samostojna dežela — vstopijo v avstrijsko federalistično državno zvezo. (To mi hočemo!) Severni Slovani so se vrgli na severozahodni del Ogrske, a avstrijski Jugoslovani na Hrvaško in tako trgajo ogrsko državo na severu in na jugu. Da jo ti lumpje trgajo, to še ne bi bilo nič hudega, ali da proti tem veleizdajalcem nima nobene besede niti avstrijska niti ogrska vlada, ampak se obnašajo tako, kakor da se gre za Tunguzijo: to je vendar neznosno! Nihče naj nikar ne reče, da Koroščevo delovanje v Zagrebu ni zločin veleizdaje proti teritorialni integriteti ogrske države. Tudi mažarski in hrvaški kazenski zakon bi ga kvalificiral za zločin. Dobro je, ako namerava poslanec Korošec preustrojiti teritorij in ustavo Avstrije na federalističnem temelju v državno zvezo tamošnjih narodov, potem imamo samo en odgovor: — ako se odpravi dualistična državna oblika, potem se bo postavila Ogrska na stališče čiste personalne unije. Ali utemeljiti avstrijsko državno zvezo in v ta namen odtrgati dele Ogrske, tako se nismo pogodili! Zato imamo prokleto dolžnost, da obesimo na prvo drevo vsakega, ki prihaja k nam iz Avstrije, da pri nas na tem temelju hujska. Torej — kaj dela ogrska vlada? Ali spi?»

Gospodarske beležke.

— Za čebelarje. »Slovensko osrednje čebelarsko društvo v Ljubljani« je ravno kar dobilo obvestilo, da je ministrstvo dovolilo za jesensko in pomladno pitanje čebel za vso Avstrijo 125 vagonov navadnega (obdavnega) sladkorja, ki se razdeli na vsa čebelarska društva. Kdaj se bo sladkor dobil in koliko ga bo navedeno društvo dobilo, se objavi pozneje. Neobdavnega sladkorja je ministrstvo začelo odkloniti.

— Sladkorja za vinovko (petijot) bo dobila naša dežela samo dva vagona. Dobe ga le tisti vinogradniki, ki so pred vojsko napravili petijota javili oblasti.

— 1500 grozdov na eni trti. Osješka »Hrvatska Obrana« poroča: V Orahovici ima na svojem dvorišču upokojeni šolski ravnatelj Ivan Zembory prekrasno trto, na kateri je letos nad 1500 grozdov, kar je v resnici posebnost. Sploh pa je trta letos povsodi dobro obrodila, posebno pa v tem kraju.

— Prodaja lanenega sukanca. C. kr. trgovinsko ministrstvo je z odlokom št. 18.785/IV ex 1917 odredilo, da se sme laneni sukanec, ki se nahaja pri detaljisti in ki je bil dejan pod zaporo na podlagi ukaza z dne 8. maja 1917, drž. zak. št. 205, prodajati.

Razne novice.

— Poletni čas se bo končal 17. septembra. Prišel se je 16. aprila. Ponoči od 16. na 17. ob 3. uri zjutraj se bo ura pomaknila za eno uro nazaj.

— 36 delavcev radi upora pred sodiščem. Pred divizijskim sodiščem v Pragi se te dni prične obravnavati proti 36 delavcem ki so povzročili štrajk v tovarnah streliva.

— Štabni zdravnik vseučiliški profesor dr. Braun oproščen. Dunajski vseučiliški profesor dr. Braun se je moral zagovarjati pred dunajskim domobranskim sodiščem, ker so ga obdolžili, da je pospeševal oprošenje od vojne službe. Sedaj je oproščen.

— Štrajk tobačnih delavcev. Vsled štrajka 1300 delavcev v Košicah na Ogrskem je tamošnja tobačna tovarna ustavila svoj obrat.

Darovi.

Za Koroško Belo. Za ponesrečene prebivalce Koroške Bele, katerim so sovražni letalci požgali vse domove in vse imetje, so bili doslej ljubljanskemu mestnemu magistratu izročeni sledeči darovi: Ljubljanska kreditna banka K 500; Goriška podružnica c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt, zdaj v Ljubljani, K 100; g. Alojzij Korsika, posestnik, K 100; g. Adolf Lorant, trgovec, K 30; g. Henrik Ludwig, posestnik, K 20; g. Grete Steinmetz, c. kr. majorja soproga, K 20; g. Ivan Cinkole, posestnik in gostilničar, K 10 in neimenovana dobrotnica K 8; skupaj K 788, ki so se odposlale na pristojno mesto. Daljni darovi se hvaležno sprejemajo.

Za ubogo rodbino Hojcinjak smo dalje prejeli: Moška Marijina družba v Križankih 40 K, stolna konferenca Vincencijeve družbe 20 K, Neimenovana 10 K, trgovec F. T. 1 K, Neimenovan iz pošte Anger na Štaj. 5 K.

ZOPETNI NAKUP KOVIN V VOJNE NAMENE.

Glasom naredbe c. kr. ministrstva za deželno brambo z dne 25. junija 1917 se je od dne 23. 9. 1915 obstoječa dolžnost oddaje predmetov iz

bakra, bakrenih zlitin, niklja in aluminija

raztegnila do preklica nadalje. Vojna uprava s to naredbo iznova poziva avstrijsko prebivalstvo, naj podkrepí obrambno silo države s tem, da naglo odda kovine, ki so potrebne za izdelovanje streljiva. V zaupanju na dokazano patriotsko mišljenje se poziva najpreje k

prostovoljni oddaji

zaplenjenih predmetov. Da se prebivalstvu olajša prostoročna prodaja dobavi zapadlih predmetov, je ustanovila akcijska družba kovinska centrala skupno z zvezo avstrijskih železninarnskih trgovcev enako kot v letih 1915/16 v mnogih krajih Avstrije nakupovalnice vojnih kovin, katerih naslove bodo objavili časopisi.

Nakup se vrši zopet proti plačilu v gotovini na podlagi uradno določenih cenikov, ki morajo v trgovinah biti nabiti na vidnem kraju. O kakovosti predmetov, ki se morajo oddati, bodo dali potrebna pojasnila posebni letaki, ki se bodo dobivali brezplačno pri občinskih uradih in nakupovalnicah, vrhutega bodo njihovo vsebino objavili tudi časopisi.

Prosti nakup bo dovoljen zopet le v omejeni dobi, po preteku iste se pa prične zopet uradne revizije. Pri teh revizijah se izplača odpadli znesek šele pozneje in se zaračunajo oddani predmeti po nižjih določenih cenah. V lastno korist občinstva je tedaj, da takoj porabi priliko prostovoljne oddaje.

Nakupovalnice so do preklica pooblašene, da smejo kupiti tudi drugo kovinsko hišno orodje po oblastveno določenih cenah. S tem je dana zadnja prilika, da se prostoročno prodajo ti predmeti. Te prilike naj bi se poslužil vsak tem hitreje, ker se že sestavljajo komisije, ki bodo pozvale na strogo odgovorj zapoznele oddajalec.

Zaznamek nakupovalnic vojnih kovin

se nahaja med oglasi stran 4.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1.80, za dame K 1.50, za otroke K 1.20. Zaradi drage poštnine priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Kostanjev les

od 1 m dolgosti, 10 cm debelosti naprej, v deblih in polenih

kupi po najvišji ceni tvrdka

J. Pogačnik,

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13.

Proda se v središču Bleda
trgovska hiša
 zraven je tudi 2.916 m² vrta. Naslov
 pove uprava tega lista pod št. 2165.

Službe išče

c. kr. uradnik 52 let, ki gre v pokoj.
 Zmožen je slovenskega in nemškega
 koncepta. Natančneje na uprav-
 ništvo tega lista pod »Slavko 2205«

200 K nagrade
 dobi oni, kdor preskrbi mirni stranki brez otrok
stanovanje

obstoječe iz 2 do 4 sob za novembrov termin.
 Ponudbe na upravo lista pod Stanovanje 2207.

Hiša na prodaj.

Hiša še davka prosta, pred kratkim nova, v le-
 pem trnovskem okraju, se takoj proda za ceno
 K 28.000 — Pojasnila daje lastnik **Franco Kar-**
nec, mestni tes mojster, Ljubljana, Prule št. 8.

Išče se poštena

2196

DEKLA

za Ljubljano, ki bi rada opravljala živino in
 bi se razumela tudi na poljska dela. Plača naj-
 višja. Vstop takoj; **Gruberjevo nabrežje 22.**

Učenko

sprejme takoj modistka **Ivanka**
Stegnar, Ljubljana, Rimska c. 10.

Ugodna prilika za varno in plodonosno
naložitev denarja.

Tovarniško mizarstvo

naprodaj.

Prva kranjska mizarška zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano pro-
 da svoje tovarniško mizarško podjetje.

Tovarna stoji poleg kolodvora Vižmarje, je v dobrem stanju
 in je opremljena s stroji za obdelovanje lesa. Gonilna meč: parni
 stroj in elektromotor. Na razpolago so obširna skladišča, sušilnica,
 za les, centralna kurjava, električna razvetljava in vodovod.

Podjetje je znano daleč izven Kranjskega, zlasti v Primorju
 Dalmaciji in Bosni.

Prodajni pogoji in nadaljna pojasnila se dobe v zadružni
 pisarni.

Resni kupci naj pošljejo svoje ponudbe pismeno do 15. okto-
 bra 1917 na naslov zadruge.

Magister — magistra

ali

nediplomirani asistenti

se išče za takojšnji nastop za lekarno v Stubi. Obširne ponudbe
 na: **E. V. Feller**, Zagreb, Jurjevska ulica 31 A.

Od 1. septembra
 t. l. naprej zopet
 Aneta Potočnik,
 C galetova ulica
 št. 4, II. nadstr.

poučujem klavir.

POSESTVO

obstoječe iz hiše z gostilniško koncesijo
 vrta in gospodarskih poslopij, ležeče na
 Marije Terezije ali Dunajski cesti, se
 kupi. Cena do 100.000 K. Ponudbe do
 5. septembra t. l. pod »Domač n« na upravo
 tega lista.

Boljša gospodičina išče

stanovanje

s hrano pri uglednejši rodbini. Ponudbe z na-
 vedbo cene na upravo pod »Hrana 120 2201«.

Prazne vreče

vsake vrste, suhe gobe, kumno, ja-
 než in druga semena kupuje vedno in
 v vsaki množini in plačuje po najviš-
 jih dnevnih cenah firma:

J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko.

8290

Zavod za ortopedično gimnastiko

v katerem se pod nadzorstvom zdravnika

različno ukrivljene hrbtenice, izbočeni hrbti, neenaka pleča in boki

zdravijo

se nahaja v Štritarjevi ulici št. 9, I. nadstr.

Pojasnila se dobe ob delavnikih od 3. do 4. ure popoldne istotam.

Nakup kovin za vojno

potom

akcijske družbe kovinska centrala Dunaj VII., Mariahilferstrasse 70.

Z naredbo z dne 25. junija 1917, drž. zak. št. 271 se je odredila dolžnost oddaje ostalih kovinskih predmetov.
 Predmeti se smejo do preklica prosto prodajati proti plačilu v gotovini nakupovalnicam kovin za vojno, ki spadajo pod
 akcijsko družbo kovinska centrala na Dunaju. — Prosta oddaja nudi prednost, da se blago takoj plača v go-
 tovinu in po višji ceni.

**Kdor naglo odda, preskrbi našo armado
 s streljivom in nas pripelje bližje miru!**

Zaznamek nakupovalnic kovin za vojno:

v področju mesta Ljubljana:

Štefan Nagy, Schneider & Verovšek, Fran Stupica, A. Sušnik.

Nakupovalnice na Kranjskem:

Skofja Loka: **Anton Kašman**,
 Kranj: **Fran Berjak**,

Radoljica: **L. Fürsager**,
 Kamnik: **Anton Stergar**,
 Vipava: **Jos. Petrovič**.

Ribnica: **Fran Pirker**,
 Črnomelj: **Janko Puhek**,

Nadaljne nakupovalnice se še naznanijo.